INFORMĀCIJAS APKOPOJUMS FEDERĀCIJU MĀJAS LAPĀM

Lai aizstāvētu un veicinātu tīru un godīgu sportu, pasaulē ir izveidoti vienoti noteikumi cīņai pret dopingu. Katra sportista un trenera pienākums zināt un ieverot šos noteikumus.

Antidopinga noteikumi ir aprakstīti Pasaules Antidopinga kodeksā (turpmāk – Kodekss). Kodeksu papildina astoņi starptautiskie standarti, kuru nolūks ir saskaņot Antidopinga organizāciju, kuras atbild par konkrētām antidopinga programmas tehniskajām un darbības daļām, rīcību.

1. *Pārbaužu un izmeklējumu starptautiskais standarts.*
2. *Terapeitiskās lietošanas atļaujas starptautiskais standarts.*
3. *Laboratoriju starptautiskais standarts.*
4. *Starptautiskais privātuma un personas datu aizsardzības standarts.*
5. *Aizliegto vielu saraksts.*
6. *Parakstītāju starptautiskais kodeksa ievērošanas standarts.*
7. *Starptautiskais izglītības standarts.*
8. *Rezultātu pārvaldības starptautiskais standarts.*

Normatīvie akti un starptautiskie dokumenti pieejami Latvijas Antidopinga biroja mājaslapā: https://www.antidopings.gov.lv/lv/normativie-akti-un-starptautiskie-dokumenti

ANTIDOPINGA PROGRAMMU NOLŪKS IR...

- Saglabāt sporta patieso vērtību - sportisko garu.
- Aizsargāt sportistu pamattiesības piedalīties sportā, kurā netiek lietots dopings, veicināt sportistu veselību, godīgumu un vienlīdzību.

KAS IR DOPINGS?

Dopings tiek definēts kā viens vai vairāki Pasaules Antidopinga kodeksā norādītie antidopinga noteikumu pārkāpumi.

1. Aizliegtas vielas, tās metabolītu vai marķieru klātbūtne paraugā, kas ņemts no sportista ķermeņa;
2. Sportists lietojis vai mēģinājis lietot aizliegtu vielu vai aizliegtu metodi;
3. Izvairīšanās no paraugu vākšanas, atteikšanās ierasties vai neierašanās uz paraugu vākšanu;
4. Informācijas nesniegšana par sportista atrašanās vietu;
5. Falsifikācija vai falsifikācijas mēģinājums kādā no dopinga kontroles posmiem;
6. Aizliegtas vielas vai aizliegtas metodes glabāšana;
7. Aizliegtas vielas vai aizliegtas metodes izplatīšana vai izplatīšanas mēģinājums;

8. Aizliegta vielas ievadīšana un ievadīšanas mēģinājums vai metodes lietošana vai lietošanas mēģinājums;
9. Līdzdalība (mudināšana, atbalstīšana, plānošana, slēpšana vai cita veida tīša līdzdalība kāda antidopinga noteikuma pārkāpumā);
10. Aizliegta biedrošanās
    i. Sportistam vai citai personai (organizācijai vai struktūrai) ir jāpārliecinās, ka viņš profesionāli vai saistībā ar sportu nebiedrojas ar diskvalificētu personu.
11. Draudēšana, iebiedēšana vai ziņotāja ietekmēšana.
    i. Sportista vai citas personas darbības ar mērķi atrunāt no ziņošanas iestādēm vai represijas šādas ziņošanas dēļ

Visi dokumenti ir pieejami Pasaules Antidopinga aģentūras (*World Anti-Doping Agency - WADA*) mājaslapā www.wada-ama.org , savukārt tulkojumus latviski pieejams Latvijas Antidopinga biroja mājaslapā https://antidopings.gov.lv/antidopings/normativie-akti-un-starptautiskie-dokumenti

SPORTISTU ATBILDĪBA UN STINGRAS ATBILDĪBAS PRINCIPS

Sportistu un citu personu pienākums ir būt informētiem par to, kas ir antidopinga noteikumu pārkāpums, kā arī par to, kādas vielas un metodes ir iekļautas Aizliegto vielu un metožu sarakstā. Stingras atbildības princips, nosaka, ka **katra sportista personīgais pienākums ir nodrošināt, lai viņa organismā nenokļūtu aizliegta viela**. Sportists informē savu ārstniecības personu, par to, ka viņam nedrīkst nozīmēt sportā aizliegtās vielas un pielietot aizliegtas metodes, ja nav izsniegta Terapeitiskās lietošanas atļauja (TLA). Sportista pienākums sadarboties ar antidopinga organizācijām, lai palīdzētu atklāt un izmeklēt antidopinga noteikumu pārkāpumu.

TERAPEITISKĀS LIETOŠANAS ATĻAUJA (TLA/TUE)

Ja sportistam nepieciešams lietot aizliegto vielu no aizliegto vielu sarakstā. Ārstēšanās nolūkos sportistam ir pieļaujams lietot medikamentus, kas satur sportā aizliegtās vielas, iepriekš saņemot Terapeitiskās lietošanas atļauju (turpmāk – TLA). Latvijas sportistiem TLA atļaujas piešķir Latvijas Antidopinga birojs, starptautiskā līmeņa sportistiem to piešķir starptautiskajā federācijā (tur arī piesakoties). Plašāka informācija par to, kādi ir kritēriji TLA piešķiršanai un kā tai pieteikties, pieejama Latvijas Antidopinga biroja mājaslapā https://antidopings.gov.lv/terapeitiskas-lietosanas-atlaujas-tla

KĀPĒC DOPINGS IR AIZLIEGTS?

Ētiskie apsvērumi

- Antidopinga noteikumi ir tieši tādi paši, kā jebkuri noteikumi sportā, lai nodrošinātu godīgu, taisnīgu sacensību norisi un vienlīdzīgo konkurenci starp visiem sportistiem.

Medicīniskie apsvērumi

- Medicīnisko preparātu un dopinga vielu lietošana var būt bīstama sportista veselībai, ar dažādām nopietnām blakusparādībām.

KURŠ TIEK PAKĻAUTS DOPINGA KONTROLEI?

Jebkura fiziska persona, kura nodarbojas ar sportu un piedalās visu veidu individuālās vai organizētās aktivitātēs fiziskās un garīgās veselības saglabāšanai un uzlabošanai, kā arī panākumu gūšanai sporta sacensībās. Atlase uz dopinga kontroli var būt nejauša, balstīta uz noteiktiem kritērijiem vai mērķtiecīga.

Ja sportists nodarbojies ar sportu un piedalās sporta federācijas rīkotas sacensībās sportistam jāzina un jāievēro antidopinga noteikumi un antidopinga noteikumu pārkāpuma gadījumā sportistam var tikt piemērotas Kodeksa noteiktās soda sankcijas.

KĀ RIKOTIES DOPIGA KONTROLES LAIKĀ?

Antidopinga organizācija, kas ir pilnvarota veikt dopinga kontroli (piemēram, Latvijas Antidopinga birojs, sporta veida starptautiskā federācija, neatkarīga dopinga kontroles organizācija, piemēram IDTM, Claridium, ITA u.c.), ir tiesības veikt dopinga kontroli jebkurā laikā gan sacensībās, gan ārpus tām.

Dopinga kontrolierim un kontrolei pieaicinātajiem asistentiem ir jāuzrāda oficiāla dokumentācija, apliecinot viņu tiesības ievākt paraugu, kā arī jāinformē par kontroles veidu, uz kuru tiec aicināts (urīna, asins, vai abas analīzes).

Ja pilnvarots dopinga kontrolieris ir uzaicinājis uz dopinga kontroli, sportistam nekavējoties jādodas uz dopinga kontroles telpu, ja nepieciešams var pieaicināt tulku vai sportista pārstāvi **(līdz 18 gadu vecumā pārstāvjiem jāpiedalās obligāti)**. Informācija par izmaiņām dopinga kontroles procedūrā nepilngadīgām personām ir atrodama Latvijas Antidopinga biroja mājaslapā: https://www.antidopings.gov.lv/lv/dopinga-kontroles-procedura

Ja sportists uzaicināts uz dopinga kontroli sacensību laikā, sportistam ir tiesības aizkavēties:

- piedalīšanās apbalvošanas ceremonijā;
- piedalīšanās preses konferencē;
- piedalīšanās nākamajās sacensībās;
- atsildīšanās;
- medicīniskās palīdzības saņemšana;
- pārstāvja un/vai tulka sameklēšana;
- došanās pēc personu apliecinoša dokumenta;
- citi apstākļi, kuri saskaņoti ar dopinga kontrolieri un tiks dokumentēti.

Ja sportistu uzaicina uz dopinga kontroli treniņa laikā:

- sportistam ir tiesības pabeigt treniņu.

Svarīgi atcerēties, ka no brīža, kad sportists tiek uzaicināts uz dopinga kontroli, viņu nepārtraukti pavadīs dopinga kontroliera asistents. Uz dopinga kontroles telpu sportistam jāpaņem personas apliecinošu dokumentu.

Sportistam jāpārliecinās, ka inventārs, kuru izvēlies parauga savākšanai, ir tīrs un nebojāts, ar **vienādiem identifikācijas numuriem**. Sportistam ir tiesības atteikties nodot paraugu inventārā, kas neatbilst prasībām, un izvēlēties citu, saskaņojot to ar dopinga kontrolieri. **Urīna parauga nodošanas laikā sportistu uzraudzīs tā paša dzimuma dopinga kontrolieris vai asistents**.

Ja sportistam rodas pamatoti iebildumi par dopinga kontroles procesu, jāizsaka tos nekavējoties dopinga kontroles procesa laikā un ierakstīt dopinga kontroles anketa komentāru sadaļā. Pēc dopinga kontroles procedūras beigām, sportistam ir tiesības saņemt dopinga kontroles anketas kopiju.

Tālāk nodotie paraugi anonīmi tiks sūtīti uz kādu no Pasaules Antidopinga aģentūras akreditētām laboratorijām, kur tie tiks izanalizēti un var tikt uzglabāti (10 gadu garumā), lai nepieciešamības gadījumā tos varētu atkārtoti analizēt vai izmantot pētījumiem.

ANTIDOPINGA NOTEIKUMU PĀRKAPUMU SEKAS

Pārkāpumu sekas ietver sacensību rezultātu anulēšanu, diskvalifikācijas perioda noteikšanu, obligātu pārkāpuma publicēšanu un iespējams, naudas sodus (var noteikt sporta federācija). Gadījumā, ja dopinga kontroles paraugā atradīsies ar likuma aizliegta narkotiskā viela, sportistam var piemērot administratīvu vai krimināl sodu lieta tiks nodota policijā. **Diskvalifikācija nozīmē, ka sportists nevar piedalīties nevienas starptautiskās federācijas, nacionālo federāciju vai klubu rīkotājās jebkāda veida sacensības vai aktivitātes, kā arī iesaistīties sava kluba vai komandas treniņos un izmantot iespējas un iekārtas**,

kas ir saistītas ar klubu vai komandu, sīkāk informācija Latvijas Antidopinga biroja mājaslapā https://antidopings.gov.lv/news/kads-ir-statuss-diskvalifikacijas-laika

AKTUĀLIE INFORMATĪVIE MATERIĀLI PAR ANTIDOPINGA JAUTĀJUMIEM

https://www.antidopings.gov.lv/lv/informativs-materials